

Vergaderjaar 2004–2005

28 240

Evaluatienota Klimaatbeleid

29 465

Onderzoek Klimaatverandering

Nr. 30

**BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSHUISVESTING,
RUIMTELIJKE ORDENING EN MILIEUBEHEER**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 april 2005

Tijdens het Algemeen Overleg over het Klimaatbeleid van 9 maart 2005 (28 240/29 465, nr. 29) heb ik u toegezegd een overzicht te geven van de onderzoeksprojecten die in het kader van het BSIK (voorheen ICES/KIS) programma «Klimaat voor Ruimte» zullen worden uitgevoerd.

Het Kabinet heeft voor de periode t/m 2009 een rijksbijdrage van in totaal € 40 000 000 (gekoppeld aan 50% private cofinanciering) toegekend aan het kennisprogramma Klimaat voor Ruimte (als onderdeel van kennisontwikkeling voor economische structuurversterking). Dit programma wordt uitgevoerd door de Stichting Klimaat voor Ruimte, waarin diverse onderzoeksinstituten samenwerken. Het programma is gericht op kennisontwikkeling over het klimaatbeleid: klimaat dient mede-ordenend te worden voor de toekomstige (her)inrichting van Nederland en Europa. Door gecoördineerd, innovatief en hoogwaardig onderzoek op het raakvlak van klimaat en ruimte moet de vooraanstaande positie van Nederland als gidsland op het gebied van klimaatonderzoek en ruimtelijke ordening worden behouden en versterkt. Klimaat voor Ruimte omvat naast adaptatie de thema's klimaatscenario's, mitigatie, integratie en communicatie.

Een deel van het onderzoek zal zich dus richten op adaptatie: het beperken van de nadelige gevolgen van klimaatverandering en zoeken naar de opties voor het opvangen van effecten van klimaatverandering, met name in de ruimtelijke inrichting. De investeringen die nodig zijn om de mogelijke consequenties van versnelde zeespiegelstijging te ondervangen zijn nog niet duidelijk, maar zullen mede gebaseerd kunnen worden op de uitkomsten van het kennisprogramma. Klimaat voor ruimte onderscheidt negen sectoren waarin projecten kunnen worden voorgesteld: biodiversiteit, landbouw, visserij, zoetwaterbeheer, kust beheer, transport over land en water, financiering/verzekeringswezen, ruimtegebonden energieproductie, ondernemen, huisvesting en institutioneel kader.

De eerste reeks projecten binnen het BSIK-KvR programma zal binnenkort van start gaan, terwijl een tweede groep, meer complexe projecten nog beoordeeld wordt. Ik zal de inhoud van de projecten hieronder kort schetsen.

Adaptatiestrategieën voor de ecologische hoofdstructuur:

Biodiversity in a changing environment: predicting spatio-temporal dynamics of vegetation.

Het belangrijkste doel van dit onderzoek is het voorspellen van de effecten van klimaatverandering op de ruimtelijke verdeling van vegetatie van ecosystemen in Nederland. Deze kennis zal gebruikt worden om zogenoemde «hotspots» van biodiversiteit te identificeren onder verschillende scenario's van klimaatverandering en waterbeheer. Verder zullen «early warning systems» voor klimaatverandering ontwikkeld worden en zullen adaptatie strategieën aangedragen worden voor een met het oog op biodiversiteit optimaal ruimtegebruik.

Strategies for optimizing the nature conservation potential of the Dutch Ecological Network and the surrounding multifunctional farm landscape under predicted climate change scenarios.

Dit project heeft als doel de ecologische risico's van klimaatverandering voor de huidige beleidsdoelen ten aanzien van de Ecologische Hoofdstructuur te identificeren. Er worden adaptatiestrategieën ontwikkeld om deze risico's te minimaliseren. Deze strategieën zullen erop gericht zijn optimaal gebruik te maken van de mogelijkheden die een multifunctionele ontwikkeling van een agrarisch landschap kan bieden. Daarbij wordt de nadruk gelegd op combinaties van voedselproductie, recreatie, behoud van cultuurlandschap en waterbeheer.

Adaptatiestrategieën voor transport:

Climate change impacts on inland navigation, an evaluation of adaptation strategies/Spatial choice, transport and environmental consequences.

Het project is onderverdeeld in twee afzonderlijke voorstellen op het gebied van klimaatverandering en transport. Doel is een analyse van de mogelijke effecten van klimaatverandering op transport en de ontwikkeling van adaptatiestrategieën. De analyse van de betrouwbaarheid van transport over water vormt een belangrijk punt van aandacht. Daarnaast zullen de consequenties van en de relaties tussen ruimtelijke keuzes en transport bestudeerd worden in relatie tot de klimaatproblematiek.

Adaptatiestrategieën voor de financiële wereld:

Financial arrangements for disaster losses under climate change.

In dit project worden adaptatie strategieën ontwikkeld en geëvalueerd, die gebaseerd zijn op verzekering tegen het risico en de schade door extreem weer in Nederland. Onderzocht wordt hoe zulke strategieën complementair aan en consistent met maatregelen in het waterbeheer gemaakt kunnen worden. Het project zal zich richten op methodes om risico's zowel geografisch als over verschillende publieke en private sectoren te spreiden.

De volgende projecten worden op dit moment beoordeeld en kunnen mogelijk medio dit jaar van start gaan.

Adaptatiestrategieën voor landbouw aan de kust (Veenweidegebied):

Salt water intrusion in the coastal zone.

Dit project is themaoverschrijdend (brugproject) en bevindt zich momenteel in de definitiefase. Er zal worden gestreefd naar het ontwerp van duurzame agrarische productiesystemen onder brakwater condities, via de ontwikkeling van adaptatiestrategieën waarbij aan socio-economische randvoorwaarden wordt voldaan. Er zal ook gekeken worden welke ruimtelijke functiecombinaties er mogelijk zijn met brakwaterlandbouw, zoals

natuur. Hierbij zal ook onderzoek gedaan worden aan het aanpassingsvermogen van planten aan brak water en de ontwikkeling van zoutresistente soorten.

Adaptatiestrategieën voor de ruimtelijke ordening aan de kust:

Spatial planning in the coastal zones (FRICZ).

Brugproject op het gebied van adaptatiestrategieën in de kustzone, die zich nog in de definitiefase bevindt. Op basis van participatieve processen met stakeholders zullen adaptatiestrategieën ontwikkeld worden in de context van ruimtelijke ordening, met inachtneming van nieuwe veiligheidsnormen en nationale en EU-wetgeving op het gebied van ruimtelijke ordening.

Adaptatiestrategieën voor functies in de kustzee:

Adaptations in the Netherlands Continental Shelf.

In dit project worden inhoudelijke onderdelen van verschillende voorstellen uit het originele kennisprojectplan in een herzien plan gecombineerd. Het is de bedoeling het project te richten op ruimtegebruik in het Nederlands Continentaal Plat, in relatie tot klimaatverandering. Er zullen criteria en indicatoren worden ontwikkeld die het mogelijk maken adaptatiestrategieën te ontwerpen en te evalueren.

Adaptatiestrategieën voor stroomgebieden:

Adaptations to extreme events in transboundary river basins.

Brugproject dat zich in de definitiefase bevindt. Het project zal inhoudelijk sterk zijn afgestemd op New approaches to adaptive water management under uncertainty (NEWATER), een «Integrated Project» onder het 6e EU kaderprogramma. Er zullen adaptatiestrategieën voor overstromingspreventie in het stroomgebied van de Rijn ontwikkeld en geëvalueerd worden. Bij de ontwikkeling van deze strategieën zullen experts uit alle Rijnlanden betrokken worden. Het project zal zowel socio-economische als natuurwetenschappelijke componenten bevatten.

Meer informatie over BSIK-KvR is beschikbaar op de website van de Stichting Klimaat voor Ruimte, waarvan het adres is www.klimaatvoorruimte.nl.

De Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
P. L. B. A. van Geel